

Datum

2022-02-24

Vår referens

Ingmar Unosson

Enhetschef

ingmar.unosson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om ingen fasta i skolan **STK-2021-637**

Sammanfattning

Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) har inkommit med en motion i vilken de yrkar på att kommunfullmäktige ska ge grundskolenämnden i uppdrag att ta fram riktlinjer där rektorer rekommenderas att i samverkan med vårdnadshavare avråda elever från att fasta i skolan. Motionärerna påpekar att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell och menar att skolmåltider utgör en undervisningssituation. Motionärerna menar vidare att fastande är oförenligt med elevernas möjligheter att ta till sig kunskap.

Grundskolenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen avslås. Nämnden framhåller att barnen ska ges förutsättningar att själva forma sina egna uppfattningar gällande religion eller annan trosuppfattning och påtalar att det redan idag åligger skolpersonalen att samverka med vårdnadshavare om elevens skolsituation. Nämnden påtalar att den redan fattat beslut om att ta fram en gemensam riktlinje till samtliga skolor gällande rutiner avseende barn som fastar. Därav bedömer nämnden att behovet av riktlinjer och stöddokumentation på området anses täckt för närvarande.

Förslaget är att kommunfullmäktige avslår motionen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår Magnus Olssons (SD) och Nima Gholam Ali Pours (SD) motion om ingen fasta i skolan.

Beslutsunderlag

- Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om ingen fasta i skolan
- Grundskolenämnden beslut 210824 §127 med Reservation (SD)
- Remissvar från grundskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 220307 Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om ingen fasta i skolan

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-03-07

Kommunstyrelsen 2022-03-16
Kommunfullmäktige 2022-03-31

Beslutet skickas till

Motionärerna
Grundskolenämnden

Ärendet

Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) yrkar i en motion kommunfullmäktige att uppdra åt grundskolenämnden att ta fram riktlinjer där rektorer rekommenderas att i samverkan med vårdnadshavare avråda elever från att fasta i skolan. Motionärerna påpekar att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell och menar att skolmåltider utgör en undervisningssituation. Motionärerna menar vidare att fastande är oförenligt med elevernas möjligheter att ta till sig kunskap.

Under ärendets beredning har grundskolenämnden getts möjlighet att yttra sig.

Grundskolenämndens yttrande

Grundskolenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen. Nämnden framhåller att barnen ska ges förutsättningar att själva forma sina egna uppfattningar kring religion eller annan trosuppfattning. Nämnden menar att utgångspunkten avseende religion och religiösa uttryck är att barnen ska få bestämma själva. Att hålla fasta menar nämnden kan vara ett uttryck för religionsfriheten.

Nämnden påtalar att det pågår ett nationellt arbete om konfessionella inslag i skolan, vars resultat bör inväntas. Nämnden framhåller att det redan idag åligger skolpersonalen att samverka med och informera vårdnadshavare om elevens skolsituation. Vid misstanke om att ett barn far illa är all personal inom skolväsendet skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten påtalar i yttrandet. Nämnden beskriver även att den redan fattat beslut om att ta fram en gemensam riktlinje till samtliga skolor gällande rutiner avseende barn som fastar. Därav bedömes att behovet av riktlinjer och stöddokumentation anses täckt för närvarande.

Sverigedemokraterna lämnar skriftlig reservation.

Bakgrund till ärendet

Frågan kring fastande elever i grundskolan har adresserats i andra ärenden än i den föreliggande motionen. På grundskolenämndens sammanträde i maj 2021 behandlades ett nämndinitiativ från Miljöpartiet (GrN 21-05-26 §89) vilket rörde gemensam riktlinje för barn som fastar.¹ Grundskolenämnden beslutade då att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att ta fram en gemensam riktlinje till samtliga skolor gällande rutiner för barn som fastar. Nämnden beslutade också att riktlinjen ska grunda sig i barnrätt och diskrimineringslagen.

På grundskolenämndens sammanträde i november samma år (GrN 21-11-24 §204) tog nämnden ställning till ett förslag från grundskoleförvaltningen om stödmaterial med rekommendationer gällande elever som fastar. Nämnden beslutade att återremittera ärendet till grundskoleförvaltningen med motivet att ytterligare tydliggöra rekommendationerna i syfte att kunna vara ett bättre stöd för verksamheterna i samband med fastande barn i skolan. Ett nytt förslag

¹ GRF-2021-12146

är planerat för beslut i grundskolenämnden 23 mars 2022.

Stadskontorets bedömning och förslag

Religionsfriheten är en mänsklig rättighet som skyddas genom bland annat regeringsformen, barnkonventionen² och Europakonventionen³. Religionsfriheten stadfästas i regeringsformens (RF) andra kapitel som beskriver de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt 2 kap. 1 § 6 p. RF är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad religionsfrihet, vilket innebär frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion. I likhet med grundskolenämnden anser stadskontoret att religionsfrihet i det aktuella sammanhanget kan sägas innebära att barn och elever ska ges förutsättningar att själva forma sina uppfattningar gällande religion eller annan trosuppfattning.

Enligt skollagen har huvudmannen ansvar för att utbildningen följer bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.⁴ Stadskontoret noterar här att det i nuläget inte finns några nationella bestämmelser eller föreskrifter gällande fastande elever.

Enligt skollagen är det rektor som ska leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolan⁵ och det åligger enligt samma lag rektor att besluta om skolans inre organisation⁶. Av förarbetena⁷ till skollagen framgår att detta ansvar bland annat omfattar formerna för samarbete och kontakt mellan skola och vårdnadshavare. Stadskontoret menar att motionens förslag här kan komma i konflikt med rektors ansvar och mandat enligt skollagen.

I de övergripande målen och riktlinjerna i läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11) uttrycks att det åligger lärare att samverka med föräldrarna och fortlöpande informera dem om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. Till detta läraransvar bedömer stadskontoret hör att informera vårdnadshavare ifall elevers fastande medför negativa konsekvenser för utbildningen. Stadskontoret konstaterar även att all skolpersonal enligt socialtjänstlagen⁸ är skyldig att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Enligt skollagen⁹ ska barnets bästa ska vara utgångspunkt i all utbildning och annan verksamhet som regleras av skollagen och barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barnet ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne och dessa åsikter ska tillmätas betydelse i förhållandet till barnets ålder och mognad. Liknande skrivningar finns i barnkonventionen.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan och vad som framgår av grundskolenämndens yttrande, samt det faktum att grundskolenämnden beslutat att ta fram en gemensam riktlinje till samtliga skolor gällande rutiner avseende barn som fastar, förordar stadskontoret att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige att motionen ska avslås.

² FN:s konvention om barnets rättigheter

³ Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

⁴ 2 kap. 8 § skollagen (2010:800)

⁵ 2 kap. 9 § skollagen (2010:800)

⁶ 2 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁷ Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet

⁸ 14 kap. 1 § 1 p. socialtjänstlagen (2001:453)

⁹ 1 kap. 10 § skollagen (2010:800)

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör